

[Landbrugsministeren.]

ord om lovforslaget, der kun går ud på en uændret forlængelse af den gældende lov.

Medens tilskuddet til mælk stadig udgør en ret væsentlig del af mælkeprisen, kunne man spørge, om ikke tilskuddet til rugbrød efterhånden er så ringe, at man helt kunne lade det bortfalde. Hertil er dog at sige, at rugprisen i den senere tid har været stigende, således at tilskuddet for februar måned vil blive væsentlig større end for januar. Et bortfald af tilskuddet kan altså meget vel tænkes pr. 1. april at give en ikke ubetydelig stigning i rugbrødsprisen. Dette vil regeringen være betænkelig ved og ønsker derfor at se tiden an.

Hvad lovforslaget vil koste statskassen, vil det ikke være muligt at sige med sikkerhed, eftersom det vil afhænge af den fremtidige prisudvikling.

Idet jeg iøvrigt henviser til lovforslagets bemærkninger, skal jeg tillade mig at anbefale dette lovforslag til en hurtig og velvillig behandling i folketinget.

Socialministeren (Strøm): Hermed har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om en særlig ydelse til alders- og invaliderentemodtagere m. fl.*

Begrundelsen for lovforslaget er, at de rabatordninger, der i sin tid var gældende for visse levnedsmidler, delvis er bortfaldet. Første gang der blev tilvejebragt hjemmel for at udbetale rentemodtagere m. fl. en særlig ydelse i forbindelse med bortfald af rabatordninger, var ved en lov af 31. marts 1950 om udbetaling af en særlig ydelse i 1950—51. Denne lovgivning har senere hvert år været fornyet. Ved den seneste lov, som er af 31. marts 1953, blev ydelsen fastsat til 80 kr. for enlige og 160 kr. for ægtepar, og det foreslås nu, at ydelsen udbetales med samme beløb i 1954, nemlig sammen med renten for juni og december måned, således at der hver gang udbetales halvdelen af de nævnte beløb. Efter forslaget skal ydelsen som hidtil udbetales til alders- og invaliderentemodtagere, til personer, der modtager underholdshjælp som kronisk syge i henhold til forsorgsloven, samt til visse enlige mødre.

Udgifterne ved ydelsen er anslået til ca. 30 mill. kr., og det foreslås, at disse udgifter som i de tidligere år afholdes fuldtud af statskassen.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Ministeren for handel, industri og søfart (Lis Groes): Herved tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om forlængelse af lov om prisaftaler m. v.*

Som det vil være de ærede medlemmer bekendt, blev prisaftaleloven af 14. november 1952 ved sit udløb den 15. november f. å. forlænget indtil udgangen af marts måned 1954. Dette skete under hensyn til, at forslag til en varig trustlovgivning snarest ville blive udarbejdet og forelagt folketinget.

Den 11. december 1953 blev der herefter fremsat forslag til lov om tilsyn med monopol og konkurrencebegrænsning, og det af folketinget nedsatte udvalg angående dette lovforslag har udbedt sig besvarelse af en række spørgsmål. Medens besvarelsen af en del af disse spørgsmål allerede er udarbejdet, kræver flere af spørgsmålene indgående undersøgelser, der først vil kunne være tilendebragt i løbet af nogen tid. Udvalget har oplyst, at dets arbejde med det nævnte lovforslag ikke kan forventes afsluttet i indeværende folketingsår, og har derfor henstillet, at lov om prisaftaler m. v. forlænges indtil den 31. marts 1955.

Med disse bemærkninger tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til det høje tings hurtige og velvillige behandling.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Jeg har herved den ære for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om ændringer i lov om rettens pleje. (Politiets ledelse m. v.)*

Lovforslaget, der alene vedrører retsplejelovens kapitel 11 om politimyndigheden, er i første række et resultat af de overvejelser angående hensigtsmæssigheden af den nuværende ordning af politiets ledelse, som har fundet sted i de senere år, først i forvaltningskommissionen, derefter i et af justitsministeriet nedsat sagkyndigt udvalg og senest i justitsministeriet.

Forvaltningskommissionen havde i årene 1947—48 ladet foretage en grundig undersøgelse af rigspolitehufembedets funktioner og udtalte på grundlag heraf en kritik af den deling af politiets centrale le-

[Justitsministeren.]

delse mellem justitsministeriet og rigspolitichefen, som er et af hovedpunkterne i den ved enhedspolitiloven af 18. maj 1937 indførte ordning. Kommissionen sammenfattede sin kritik i tre punkter: for det første fandt man, at et unødvendig stort antal sager blev underkastet dobbeltbehandling, fordi de måtte passere rigspolitichefens embede, forinden ministeriet traf afgørelse i sagerne. Dernæst kritiserede kommissionen, at delingen af politiets regnskabsvæsen mellem justitsministeriet, rigspolitichefen og de lokale politimyndigheder vanskeliggjorde en effektiv kontrol med politiets økonomiske administration. Og endelig fandt man, at den nære kontakt, som var etableret mellem rigspolitichefen og politiets organisationer, indebar en fare for tilsidesættelse af vigtige hensyn, bl. a. til statens økonomi.

Forvaltningskommissionens flertal anbefalede, at de påpegede mangler blev afhjulpet ved, at rigspolitichefens og justitsministeriets funktioner blev samlet i et direktorat eller generaldirektorat, hvis leder — på samme måde som generaldirektørerne for statsbanerne og post- og telegrafvæsenet — fik direkte referat til ministeren. Man henviste herved til, at de funktioner, der påhviler politiets centrale ledelse, overvejende er af teknisk art, og at man derfor — på samme måde som det sker i de eksisterende generaldirektorater — burde tilstræbe et snævert samarbejde mellem fagfolkene — in casu politifolkene — og det departementalt uddannede personale med det formål at nå frem til en mere alsidig og sagligt begrundet stillingtagen til de foreliggende problemer, end den hidtidige ordning muliggjorde.

I maj 1950 nedsatte justitsministeriet et sagkyndigt udvalg med den opgave at overveje mulighederne for at gennemføre en ændring af politiets øverste ledelse. Dette udvalg, hvis betænkning sammen med lovforslaget er fremsendt til de ærede medlemmer, erkendte vel, at der er knyttet administrative fordele til den foreslåede direktoratsordning, men fandt, at der specielt for politiets vedkommende foreligger en række modhensyn, som på afgørende måde taler imod gennemførelsen af denne ordning.

Udvalget har i sin betænkning, side 67—69, udførligt redegjort for disse modhensyn, hvis afgørende betydning jeg ganske kan tiltræde. Som det vigtigste skal jeg her fremhæve nødvendigheden af, at politiet, hvis virksomhed jo ikke sjældent medfører indgreb i den enkelte borgers daglige tilværelse, er undergivet tilsyn af en af politiet uafhængig administrativ myndighed, om hvis upartiskhed ved behandlingen af klager over politiet borgerne ikke har grund til at nære tvivl.

Medens et mindretal indenfor politiledelsesudvalget bl. a. ud fra de nævnte hensyn foretrak at bevare den nuværende ordning med mindre ændringer, anbefalede udvalgets flertal, at man søgte at opnå de med direktoratsordningen forbundne fordele ved at samle politiets ledelse i 2 kontorer i justitsministeriet, hvorved man efter flertallets opfattelse ville undgå direktoratsordningens uheldige sider. Jeg henviser herom til den udførlige redegørelse i udvalgets betænkning, side 70—74.

Jeg kan ikke tiltræde dette forslag — den såkaldte departementsordning. Jeg lægger herved navnlig vægt på, at det efter forslaget er tanken, at personalet i de 2 kontorer i ministeriet delvis skulle bestå af egentligt politipersonale, således at ministeriet ikke ville fremtræde som en af politiet helt uafhængig myndighed.

Jeg finder det derfor rigtigst at bevare den nuværende ordning med en deling af politiets centrale ledelse mellem justitsministeriet og rigspolitichefen, dog således at de ulemper, som forvaltningskommissionen har påpeget, afhjælpes ved de lovændringer og administrative foranstaltninger, der er nærmere omtalt i bemærkningerne til lovforslaget, hvortil jeg henviser.

Lovforslaget har været genstand for forhandling med de myndigheder og organisationer, som var repræsenteret i politiledelsesudvalget. De institutioner og foreninger, hvis repræsentanter i udvalget anbefalede departementsordningen, har principielt fastholdt dette standpunkt, men har dog ikke stillet sig afvisende overfor justitsministeriets ønske om opretholdelse af den gældende ordning med de nu foreslåede ændringer. De øvrige i politiledelsesudvalget repræsenterede myndigheder

[Justitsministeren.]

og foreninger har principielt erklæret sig enige i forslaget. Der er under forhandlingerne fra forskellig side fremsat ændringsforslag og bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser, og justitsministeriet har i et vist omfang kunnet tage hensyn hertil ved forslagets udarbejdelse.

Udover de forslag, der vedrører rigspolitichefembedets forhold, indeholder lovforslaget — foruden en række mindre vigtige ændringer, af hvilke de fleste er af rent redaktionel betydning — nogle ændringer, som står i forbindelse med, at politiets efterretningsmæssige opgaver er henlagt under en selvstændig leder. Denne ordning har været gældende i nogle år, idet justitsministeriet med hjemmel i retsplejelovens § 114, stk. 3, har overdraget en politimester, der er konstitueret i den ledige stilling som vicepolitichef, selvstændigt at varetage ledelsen af efterretningsvæsenet. Jeg finder det mest korrekt, at denne administrativt gennemførte ordning af en vigtig gren af politiets arbejde nu får direkte hjemmel i loven. Som det fremgår af lovforslagets § 114, stk. 4, tillægges der — forsåvidt angår politiets efterretningsvirksomhed — chefen for efterretnings-tjenesten de samme beføjelser i forhold til de lokale politimyndigheder, som rigspolitichefen har indenfor de særlig under ham henhørende administrationsområder. Lovforslaget medfører således heller ikke på dette punkt principielle ændringer i forhold til den hidtidige ordning.

Med disse bemærkninger skal jeg tillade mig at anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Dernæst har jeg den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændringer i og tilføjelser til lov om rettens pleje af 11. april 1916. (Telefonaflytning).*

Forslaget indeholder regler om telefonaflytning, som ifølge § 72 i den nylig vedtagne grundlov, hvor ingen lov hjemler en særegen undtagelse, alene må ske efter retskendelse.

Ved denne bestemmelse, der er ny i forhold til de tidligere grundlove, er der givet telegraf- og telefonhemmeligheden ligestilling med posthemmeligheden og boligens

ukrænkelighed, der allerede efter de tidligere grundlove var grundlovssikrede.

Retsplejeloven indeholder i §§ 750—753 bestemmelser om myndighedernes adgang til efter retskendelse, og i påtrængende tilfælde også inden sådan kendelse kan indhentes, at gøre brud på post- og telegrafhemmeligheden. Derimod findes der ikke lovbestemmelser vedrørende brud på telefonhemmeligheden; det foreliggende lovforslag tilsigter at tilvejebringe den i så henseende nødvendige lovhjemmel.

I medfør af loven af 11. maj 1897 om telegrafer og telefoner og tilsvarende bestemmelser i koncessionerne for de private telefonselskaber har de under telefonvæsenet ansatte tjenestemænd også hidtil været forpligtede til at hemmeligholde telefonsamtaler, og straffelovens § 152 fastsætter straf — i særlig graverende tilfælde op til 3 års fængsel — for brud på denne pligt til hemmeligholdelse af telefonsamtaler.

Men lovbestemmelser om den nærmere afgrænsning af hemmeligholdelsespligten og om, under hvilke betingelser den kan fraviges, har der ikke været. Som det fremgår af den instruks for de koncessionerede telefonselskaber, der er aftrykt som bilag til lovforslaget, har man i praksis som alt-overvejende hovedregel krævet retskendelse; ved retternes afgørelse af, om tilladelse til aflytning kunne gives, har analogien af retsplejelovens § 750 været vejledende.

Forslaget fastsætter de betingelser, der fremtidig skal foreligge, for at det ved retskendelse skal kunne tillades, at telefonaflytning finder sted, og giver dernæst den i grundlovsbestemmelsen forudsatte særlige lovhjemmel for, at brud på telefonhemmeligheder i begrænset omfang kan ske uden forud indhentet retskendelse.

Ligesom der i retsplejeloven er hjemmel til i visse tilfælde at foretage ransagning og tilbageholde postforsendelser uden forudgående retskendelse, hjemler forslaget adgang til indgreb i telefonhemmeligheden, når øjemedet ville forspildes ved at afvente en retskendelse om aflytning.

Forslaget, der fremtræder dels som en ændring i retsplejelovens § 814, dels som 2 nye paragraffer i retsplejeloven: §§ 750 a og 750 b, er udarbejdet i nøje tilknytning